

PRIVREDNA BANKA ZAGREB

PBZCOM@NET

usluga elektroničke komunikacije putem Interneta

Uputa za rad s aplikacijom "PBZ eUred"

6.0.2

lipanj, 2008.

PBZ je član grupe **INTESA** **SANPAOLO**

Sadržaj:

UVOD	3
<u>PREDUVJETI ZA RAD S PROGRAMOM .....</u>	<u>3</u>
POKRETANJE PROGRAMA	4
KORISNIČKO SUČELJE PROGRAMA	5
<u>GLAVNI IZBORNIK .....</u>	<u>5</u>
<u>BRZI IZBORNIK.....</u>	<u>6</u>
<u>STATUSNA LINIJA .....</u>	<u>6</u>
<u>FILTER DATOTEKA.....</u>	<u>7</u>
<u>ODABIR DIREKTORIJA S DATOTEKAMA.....</u>	<u>7</u>
<u>LISTA DATOTEKA.....</u>	<u>7</u>
OPERACIJE S DATOTEKOM.....	8
<u>PREGLEDAVANJE SADRŽAJA DATOTEKE.....</u>	<u>8</u>
<u>POTPISIVANJE DATOTEKE.....</u>	<u>8</u>
<u>POVLAČENJE POTPISA .....</u>	<u>9</u>
<u>KRIPTIRANJE DATOTEKE .....</u>	<u>10</u>
<u>POHRANJIVANJE IZVORNE DATOTEKE .....</u>	<u>11</u>
<u>ISPIS PODATAKA O DATOTECI .....</u>	<u>11</u>
<u>DEKRIPTIRANJE DATOTEKE .....</u>	<u>12</u>
MATIČNI BROJEVI KLIJENATA	14
<u>DEFINIRANJE MATIČNIH BROJEVA KLIJENATA .....</u>	<u>14</u>
<u>POSTAVLJANJE MATIČNOG BROJA S KOJIM SE RADI.....</u>	<u>14</u>
POSTAVKE PROGRAMA	15
<u>OPĆE POSTAVKE .....</u>	<u>15</u>
<u><i>Naziv datoteke prilikom slanja.....</i></u>	<u>15</u>
<u>TIPOVI DATOTEKA .....</u>	<u>16</u>
<u><i>Napredne postavke .....</i></u>	<u>16</u>
<u><i>Napredne postavke za sgn datoteke .....</i></u>	<u>16</u>
<u><i>Akcije nakon pokretanja aplikacije.....</i></u>	<u>17</u>
<u><i>Napredne postavke za enc datoteke .....</i></u>	<u>18</u>
<u><i>Akcije nakon pokretanja aplikacije .....</i></u>	<u>19</u>
<u>CERTIFIKATI .....</u>	<u>19</u>

Uvod

Zbog potrebe za sigurnom i pouzdanom komunikacijom između krajnjih korisnika i Privredne banke Zagreb d.d., razvijena je aplikacija **PBZ eUred** koja omogućava klijentima slanje i prihvaćanje **elektronički potpisanih i kriptiranih dokumenata**. Svi su sudionici u komunikaciji jednoznačno autentificirani svojim elektroničkim potpisom, a kriptiranjem se dokumenti štite od mogućnosti neovlaštenog čitanja.

PBZ eUred koristi se za pripremu izvornog dokumenta prije slanja (potpisivanje, kriptiranje i pakiranje) te za dohvat izvornog dokumenta iz primljenog potpisanog dokumenta (dekriptiranje, provjera potpisa). Dokumenti se ne šalju niti primaju unutar aplikacije, već se to koriste uobičajeni elektronički kanali komunikacije (npr. e-mail).

Preduvjeti za rad s programom

Osnovni preduvjet za rad s programom je uspješno instaliran PBZCOM@NET paket te posjedovanje pametne kartice s važećim certifikatom koju je izdao PBZ d.d. Sama aplikacija distribuira se zajedno s paketom na korisničkom CD-u, a moguće je preuzeti ju s Internet stranica PBZCOM@NET usluge (<http://com.pbz.hr>).

Ukoliko posjedujete stariju verziju PBZCOM@NET paketa, možete preuzeti posljednju verziju aplikacije PBZ eUred s Internet stranica Privredne banke Zagreb d.d. (<http://com.pbz.hr>). Instalaciju provodite tako da pokrenete datoteku SCM.exe koju ste preuzeli s Interneta. Instalacija je uključena u instalaciju aplikacije SmartCard Management te je objašnjena u uputi PBZCOM@NET - Upute za instalaciju (http://com.pbz.hr/download/PBZCom@Net_-_Upute_za_instalaciju.pdf).

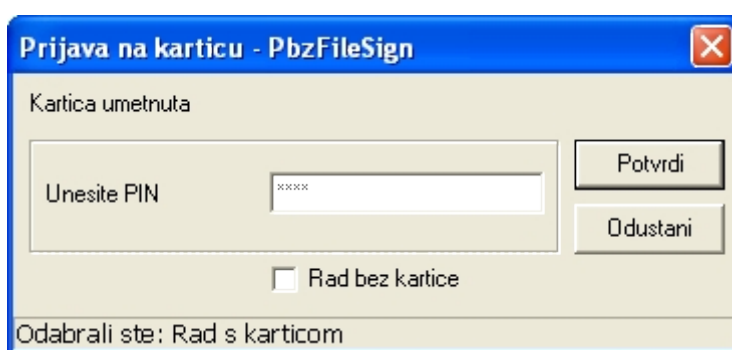
Pokretanje programa

Program se pokreće iz Start izbornika (Start → Programi (Svi programi) → PBZCOM@NET → PBZ eUred) kao što je prikazano na Slika 1.

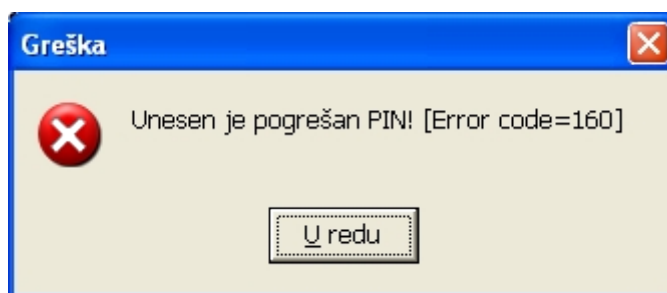
Slika 1: Pokretanje programa

Tijekom pokretanja programa korisnik može ubaciti svoju pametnu karticu u čitač i na nju se prijaviti svojim PIN-om ili odabrati opciju "Rad bez kartice" (Slika 2). U radu bez kartice moguće je provjeriti potpisnika datoteke te otvoriti potpisanu datoteku.

Slika 2: Prijava korisnika za rad s programom (log in na karticu)

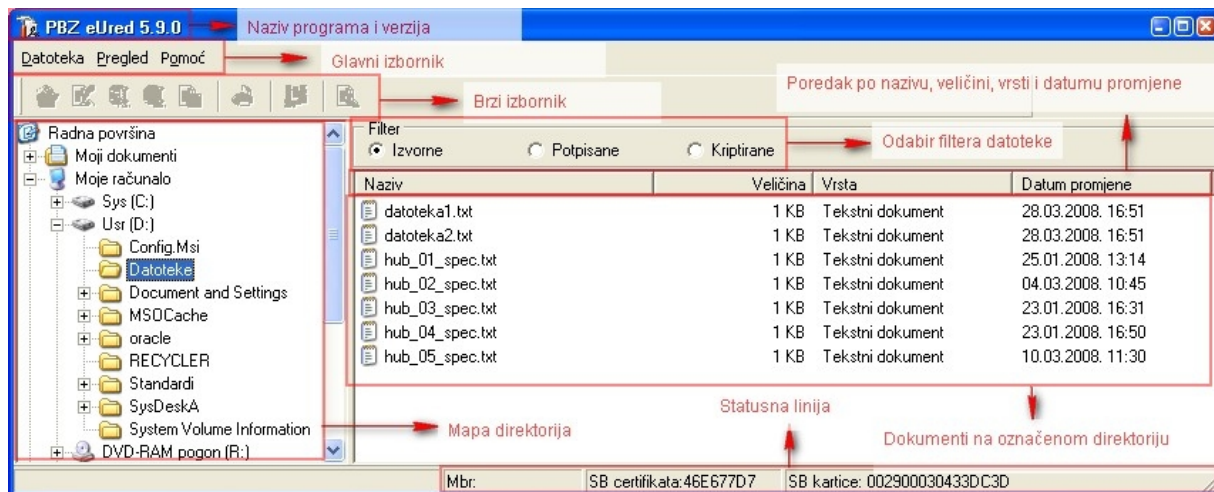
Nakon što je odabran način rada (kartica umetnuta i PIN unesen ili rad bez kartice), program se pokreće klikom na tipku "Potvrdi". Ako je unesen ispravan PIN, prijava na karticu obavlja se uspješno i otvara se glavno sučelje programa (Slika 4). U slučaju neispravno unesenog PIN-a, program dojavljuje poruku o pogrešci (Slika 3) i završava s radom.

Slika 3: Obavijest o pogrešno unesenom PIN-u

Korisničko sučelje programa

Uspješnim pokretanjem programa PBZ eUred, pojavljuje se glavni prozor programa, (Slika 4). Glavni je prozor sastavljen od nekoliko cjelina (Slika 4).

Slika 4: Korisničko sučelje programa PBZ eUred

Na samom vrhu prozora stoji naziv programa i njegova verzija te odabrana datoteka (s cjelokupnom putanjom) na kojoj se trenutačno vrše akcije. Ispod naslova programa nalazi se glavni izbornik s opcijama *Datoteka*, *Pregled* i *Pomoć*. U sljedećem se redu nalaze ikone brzog izbornika za brži odabir pojedinih operacija s datotekama. U lijevom se dijelu ekrana nalazi dio za odabir diska i radne mape, dok je u desnom, većem dijelu ekrana, lista datoteka koje se nalaze u odabranoj mapi. Listu datoteka moguće je poredati po nazivu, veličini, vrsti i datumu promjene. Korištenjem filtera moguće je pregledavati izvorne, potpisane i kriptirane datoteke.

Na samom dnu prozora nalazi se statusna linija sastavljena od nekoliko cjelina, koje su objašnjene u poglavlju *Statusna linija*.

Odabir operacije koja se želi izvesti nad odabranom datotekom obavlja se tako da se:

1. odabere opcija s glavnog izbornika
2. odabere akcija s brzog izbornika
3. koristi izbornik koji se pojavljuje kad se desnom tipkom miša klikne na odabranu datoteku.

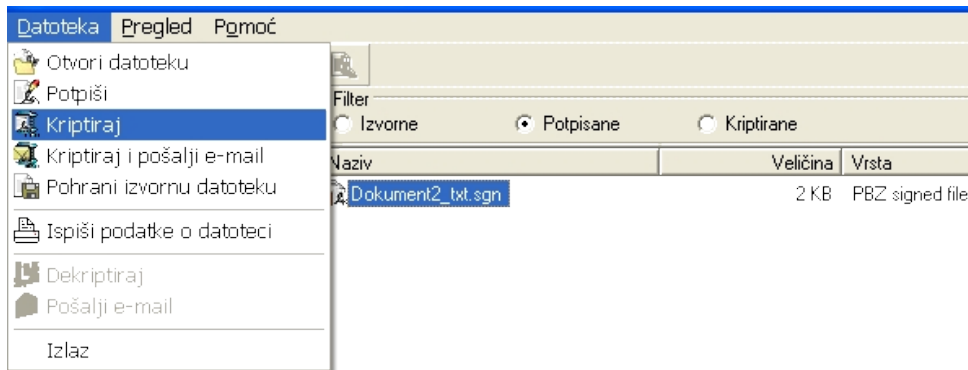
Sva su tri načina odabira operacije su ispravna, a odabir načina prepušten je samom korisniku.

Korisniku su omogućene samo određene operacije koje je moguće izvesti nad određenim tipom datoteka te mu omogućuje odabir samo dozvoljenih operacija. Time se smanjuje mogućnost neispravnih operacija nad datotekama, a korisniku olakšava rad (primjerice, akciju Kriptiranje moguće je provesti jedino nad već potpisanim datotekama, ali ne i nad izvornim datotekama).

U nastavku su opisani pojedini dijelovi korisničkog sučelja te način njihove uporabe.

Glavni izbornik

Na Slika 5 prikazane su opcije glavnog izbornika *Datoteka*, a na Slika 6 opcije glavnog izbornika *Pregled*.

Slika 5: Glavni izbornik Datoteka

Slika 6: Glavni izbornik Pregled

Brzi izbornik

Na Slika 7 prikazan je izbornik za brzi odabir neke od operacija nad datotekama. U ovom su izborniku izvučene samo neke od najčešće korištenih operacija. Naziv akcije omogućen je pozicioniranjem miša iznad pojedine ikonice.

Slika 7: Pojedine akcije brzog izbornika

Statusna linija

Na Slika 8 prikazana je statusna linija s objašnjenjima pojedinih dijelova.

Slika 8: Statusna linija

Na početku statusne linije (gledano s lijeva) nalazi se dodatno pojašnjenje akcije koja će se izvršiti pritiskom na lijevu tipku miša kada se pokazivač nalazi iznad odabrane akcije. Na drugom mjestu se nalazi matični broj poduzeća koji se koristi kod kriptiranja datoteka. Definiranje matičnih brojeva

opisano je u poglavlju pod nazivom Matični brojevi klijenata. Treći dio statusne linije prikazuje serijski broj certifikata na pametnoj kartici koja se koristi, a u četvrtom je dijelu prikazan serijski broj kartice koja je u čitaču (ako kartica nije u čitaču, umjesto serijskog broja certifikata piše odjavljen, a umjesto serijskog broja kartice ne piše ništa).

Filter datoteka

Radi lakšeg snalaženja i rada s programom te radi lakšeg odabira željenih datoteka, definirani su filteri prema tipovima datoteka s kojima program PBZ eUred radi (Slika 3). Potpisane datoteke imaju nastavak .sgn, kriptirane datoteke .enc i .PBZ (.PBZ nastavak je registriran u svrhu kompatibilnosti s datotekama kriptiranim prijašnjim verzijama PBZ eUred aplikacija), dok se datoteke s bilo kojom drugom ekstenzijom smatraju izvornim datotekama. Sukladno tome, za prvo potpisivanje datoteke potrebno je imati postavljen filter Izvorne. Drugo i svako sljedeće potpisivanje datoteka, kao i njihovo pakiranje, izvršava se s postavljenim filterom Potpisane. Za dohvat primljenih datoteka od banke postavlja se filter Kriptirane.

Odabir direktorija s datotekama

Za odabir datoteke koju treba pripremiti za slanje, treba se postaviti na direktorij u kojem se nalazi željena datoteka (na Slika 4 obilježeno tekstem Mapa direktorija s dokumentima koji se razmjenjuju). Otvaranje poddirektorija u stablu se obavlja klikom miša na oznaku + pokraj direktorija. Ako postoje poddirektoriji, stablo će se proširiti i u njegovoj će strukturi biti prikazani poddirektoriji. Prije početka rada s programom poželjno je logički organizirati direktorije u kojima će se pohranjivati datoteke koje se razmjenjuju s bankom. Organizacija sustava direktorija nije nužna za rad s programom, ali ga korisniku može uvelike olakšati. Korisnik može organizirati direktorije prema svojim potrebama, a neki od kriterija razvrstavanja mogu biti, primjerice, smjer razmjene (od banke, za banku), tip dokumenata koji se razmjenjuju (nalozi, izvodi...), datum razmjene dokumenata (na primjer, korištenjem formata GGGGMMDD, gdje je GGGG godina, MM mjesec, a DD dan, direktoriji se slažu po datumima).

Lista datoteka

Lista datoteka prikazuje sve datoteke koje se nalaze u odabranom direktoriju, a odgovaraju trenutačno postavljenom filteru (izvorne, potpisane, kriptirane). Na listi datoteka prikazani su sljedeći podaci:

- naziv datoteke,
- veličina datoteke (u KB)
- datum i vrijeme zadnje izmjene datoteke.

Operacije s datotekom

Datoteku koja se priprema za slanje u banku potrebno je (barem jednom) potpisati, a zatim i kriptirati. Datoteku može potpisati više korisnika, a potpisi se mogu i povlačiti. Datoteku koja je dobivena od banke potrebno je prije svega dekriptirati i pohraniti, nakon toga provjeriti potpis i pregledati.

Sve navedene, pa i dodatne opcije, opisane su nastavku.

Pregledavanje sadržaja datoteke

Ako korisnik neposredno prije potpisivanja datoteke želi provjeriti sadržaj dokumenta koji potpisuje, može to učiniti akcijom Otvaranje datoteke.

Ispravno formirane datoteke s kunskim zbrojnim nalogima (MN format) i datoteke s deviznim zbrojnim nalogima po HUB standardu (nalozi 14) moguće je pregledavati aktivacijom opcije Otvaranje datoteke.

Pregled datoteke omogućuje za kunske zbrojne naloge pregled sljedećih podataka:

- naziv datoteke
- podatke o uplatitelju
- ukupan broj i iznos naloga
- datum valute plaćanja
- listu stavaka u datoteci
- podatke o pojedinačnim stavkama u nalogu

Za devizne zbrojne naloge omogućeno je:

- naziv datoteke
- listu stavaka u datoteci
- podatke o pojedinačnim stavkama u nalogu

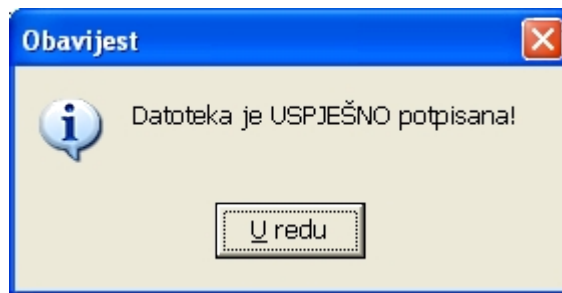
Ukoliko datoteka nije ispravno formirana otvoriti će se prema ekstenziji koju ima (npr. program notepad najčešće je pridružen ekstenziji .txt, a Microsoft Word ekstenziji .doc). Ako je riječ o datoteci kojoj nije pridružen nijedan program, korisnik mora sam odabrati kojim je programom želi otvoriti. Pregledavanje sadržaja moguće je za izvorne i potpisane datoteke. Izvorne datoteke se odmah otvaraju, a iz potpisanih se prethodno otvara original.

Potpisivanje datoteke

Prvo potpisivanje datoteke obavlja se s uključenim filterom Izvorne, pronalaženjem i obilježavanjem datoteke koja se želi potpisati te zatim izvođenjem opcije Potpisivanje. Ako je za dokument koji se šalje banci dovoljan samo jedan potpisnik, prvo potpisivanje datoteke je ujedno i posljednje. Ako dokument koji se šalje banci zahtijeva više potpisnika, potpisivanje se nastavlja dok se svi ne potpišu. Višestruko potpisivanje je moguće obaviti na istom računalu izmjenjivanjem korisnika (mijenjanjem kartica u čitaču) ili distribuiranjem datoteke drugim potpisnicima koji također posjeduju instaliranu aplikaciju.

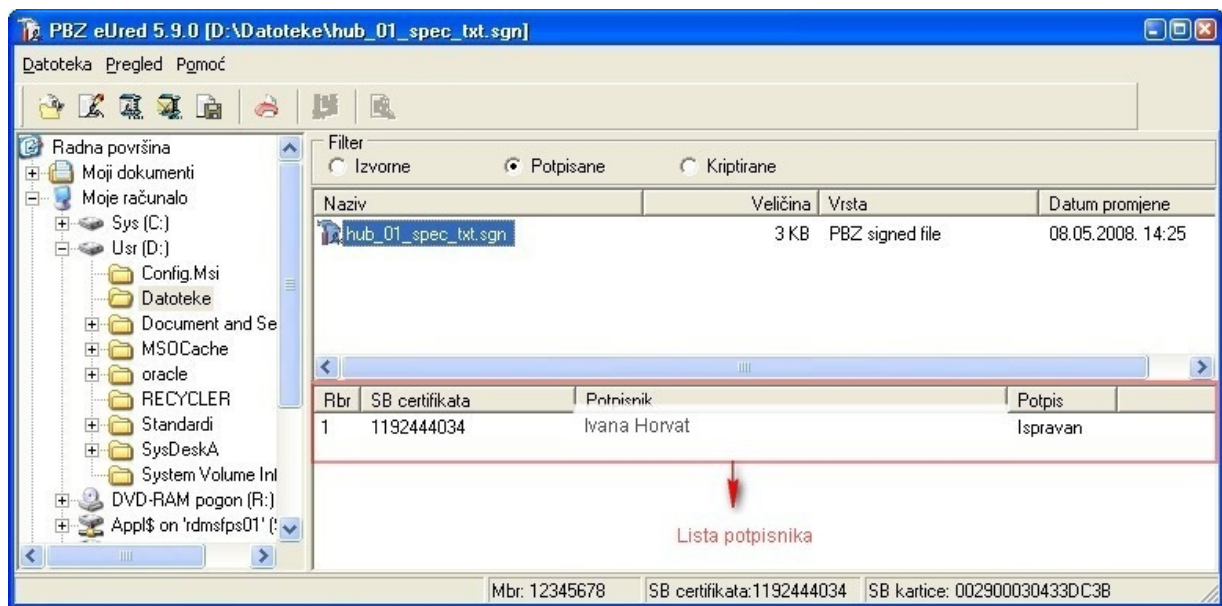
U slučaju višestrukog potpisivanja, poželjno je uvijek odabrati filter Potpisane, a potom izvesti samo potpisivanje. Time se ubrzava rad samog programa jer ako se uvijek bira izvorna datoteka za potpisivanje, a na disku već postoji potpisana datoteka koja nazivom odgovara izvornoj, aplikacija provjerava istovjetnost sadržaja izvorne i već potpisane datoteke. U slučaju da se tijekom višestrukog potpisivanja isti korisnik potpiše više puta, dojavljuje mu se pogreška.

Prigodom svakog uspješnog potpisa datoteke program prikazuje poruku sa Slika 9.

Slika 9: Obavijest o uspješnom potpisivanju datoteke

Na Slika 10 prikazan je izgled glavnog prozora kada je odabran filter Potpisane.

Slika 10: Korisničko sučelje programa s odabranim filterom Potpisane

Kao što je vidljivo na Slika 10, izborom filtera Potpisane ispod liste datoteka pojavljuje se dio aplikacije u kojem je prikazana lista potpisnika. Označavanjem potpisane datoteke, u donjem se prozoru pojavljuje lista potpisnika. Podaci o potpisniku koji se prikazuju su redni broj potpisnika, serijski broj certifikata s potpisnikove kartice, ime i prezime vlasnika certifikata te status potpisa u datoteci (ispravan ili neispravan).

Prvim potpisivanjem datoteke nastaje nova datoteka u istom direktoriju koja ima naziv izveden iz naziva izvorne datoteke, ali s nastavkom .sgn, koji označava potpisanu datoteku. Naziv nove datoteke dobiva se kao "NazivIzvorne_NastavakIzvorne.sgn" (npr. ako se izvorna datoteka zvala Dokument1.txt, prvim potpisivanjem nastaje nova datoteka koja se zove Dokument1_txt.sgn). Potpisivanjem datoteke izvorna datoteka ostaje nepromijenjena. Višestrukim potpisivanjem datoteke u postojeću .sgn datoteku dodaju se potpisi.

Povlačenje potpisa

Povlačenje potpisa moguće je s uključenim filterom Potpisane (Slika 10). Operacija povlačenja potpisa u stvari znači brisanje podataka o potpisniku iz potpisane datoteke. Moguće je povući samo potpis korisnika koji se sa svojom karticom prijavio u aplikaciju za potpisivanje. Prije povlačenja potpisa potrebno je označiti datoteku iz koje se želi povući, a zatim u listi potpisnika označiti potpis koji se želi povući. Akcija povlačenja može se pokrenuti s brzog izbornika, koji je prikazan na Slika 7, ili s izbornika, koji se prikazuje kada se na listi potpisnika pritisne desna tipka miša.

Napomena: Ako korisnik pogreškom potpiše datoteku, a ujedno je i jedini potpisnik, povlačenje potpisa nema smisla. Ispravno je fizički obrisati s diska potpisanu datoteku. Isto vrijedi i za potpisanu

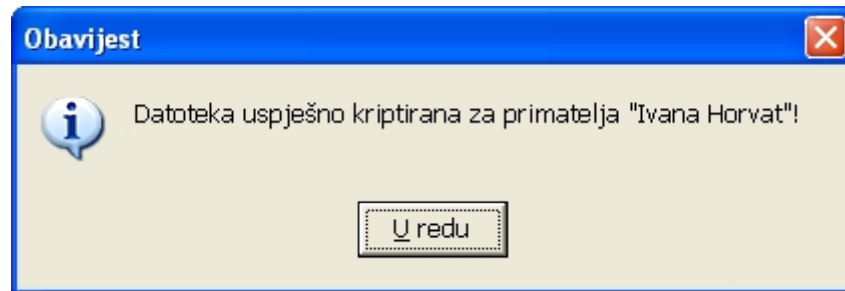
pogrešnu datoteku (datoteku koju nitko nije trebao potpisivati). Potrebno ju je obrisati, a ne iz nje povlačiti potpise.

Kriptiranje datoteke

Nakon što su datoteku potpisali svi potrebni potpisnici, prije samog slanja banci, datoteku je potrebno kriptirati. Kriptiranje se obavlja s uključenim filterom Potpisane, a datoteka se kriptira tako da se prvo pronađe i obilježi, a zatim izvede akcija Kriptiranje.

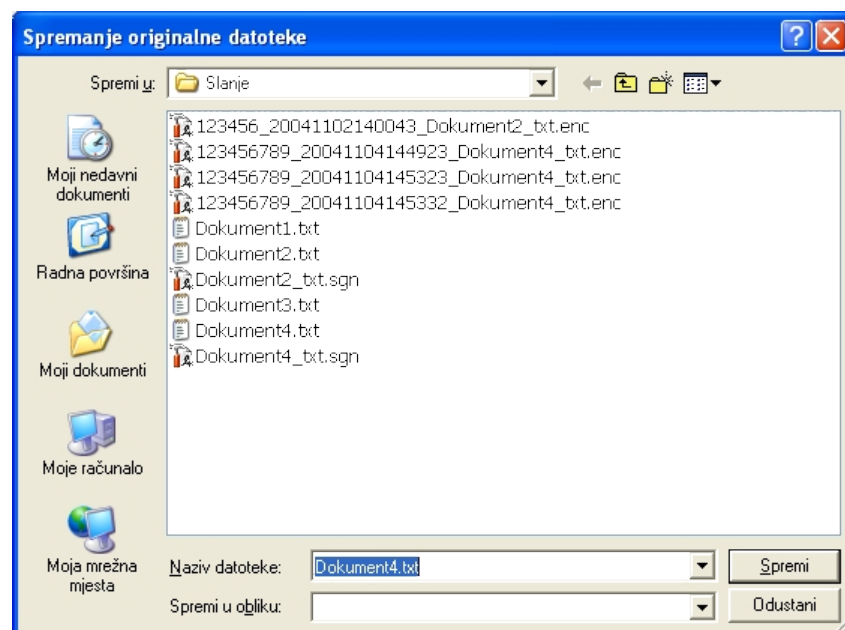
Kriptiranje se obvezno provodi na potpisanoj datoteci.

Nakon kriptiranja, samo Privredna banka Zagreb d.d. može pročitati podatke koje datoteka sadrži. Time je osigurana povjerljivost svih podataka sadržanih u dokumentu (datoteci) te nije potrebna dodatna zaštita kanala kojim se datoteke šalju.

Slika 11: Poruka o uspješnom kriptiranju datoteke

Kriptiranjem datoteke nastaje nova datoteka na istom direktoriju čiji je naziv formiran iz imena potpisane (.sgn) datoteke, ali s novim nastavkom .enc. U ime datoteke se tijekom kriptiranja dodaje i matični broj poduzeća koje šalje datoteku te vrijeme kriptiranja prema formatu "MatičniBroj_VrijemeKriptiranja_NazivPotpisane.enc", ako su navedene opcije uključene (vidi poglavlje Postavke programa). Primjerice, ako je kao matični broj bio odabran broj 656765721 i ako se kriptirana datoteka zove Dokument1_txt.sgn, a kriptiranje je napravljeno 01.10.2004. u 9:30:20 sati, kriptiranjem nastaje nova datoteka pod imenom 656765721_20041001093020_Dokument1_txt.enc. Kriptiranjem datoteke potpisana datoteka ostaje nepromijenjena i sačuvana u računalu korisnika.

Slika 12: Prozor za pohranjivanje izvorne datoteke

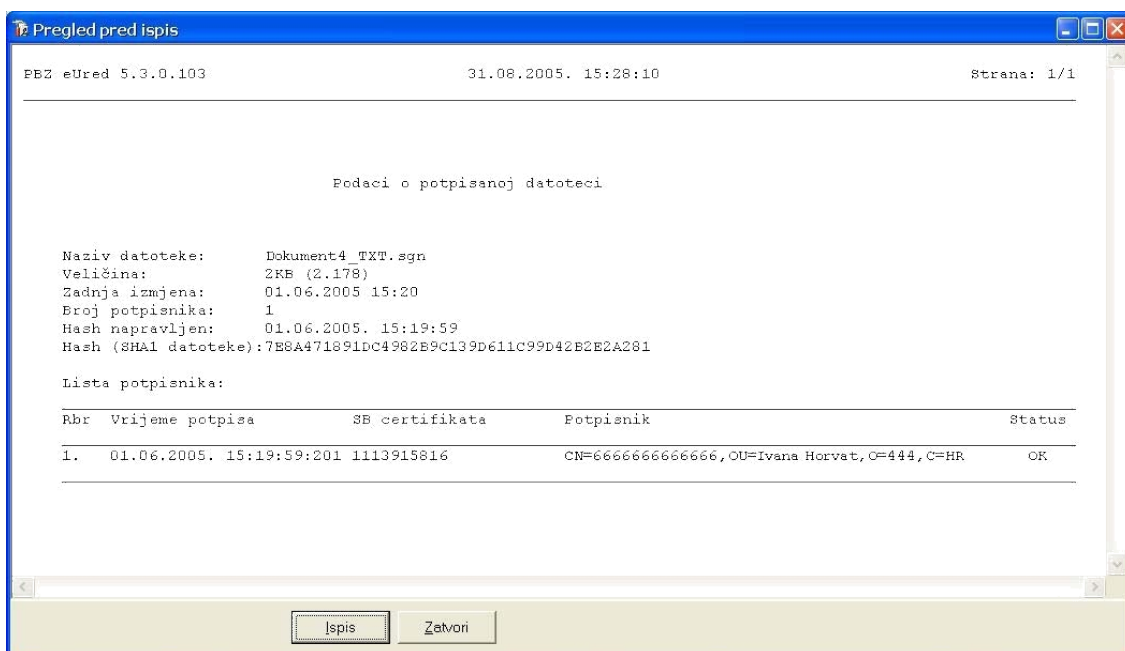
Pohranjivanje izvorne datoteke

Pohranjivanje izvorne datoteke je operacija omogućena samo za potpisane datoteke. Za pohranjivanje izvorne datoteke potrebno je obilježiti željenu potpisanu datoteku (.sgn), a onda izvesti opciju Pohrani

izvornu datoteku. Nakon odabira opcije Pohrani izvornu datoteku, otvorit će se prozor kao na Slika 12, s ponuđenim pohranjivanjem izvorne datoteke u računalo korisnika. Datoteka se pohranjuje tipkom Save (Spremi), a od opcije pohranjivanja se odustaje pritiskom na tipku Cancel (Odustani).

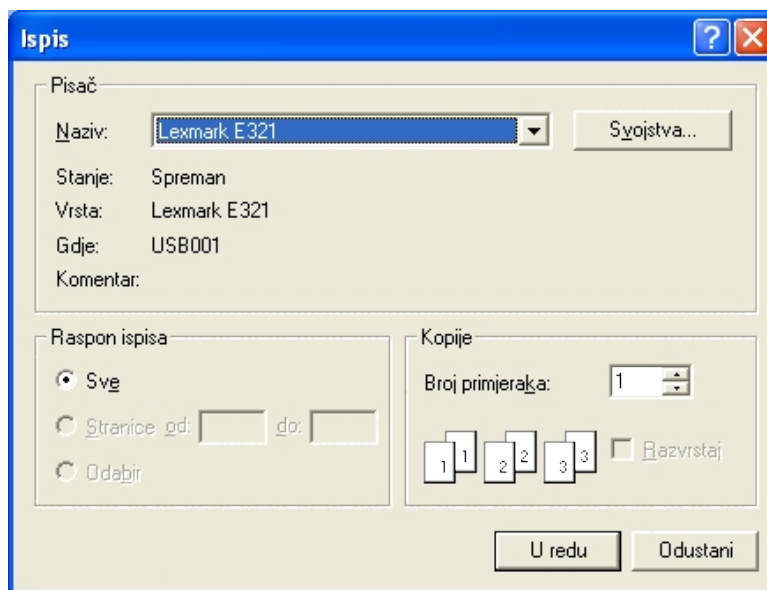
Ispis podataka o datoteci

Ova je opcija namijenjena korisnicima koji žele voditi evidenciju o potpisanim datotekama u papirnatom obliku. Ispis podataka o datoteci moguć je samo za potpisane datoteke. Za ispis podataka o datoteci potrebno je obilježiti željenu potpisanu datoteku (.sgn), a zatim izvesti operaciju Ispiši podatke o datoteci. Pritom će se otvoriti prozor kao na Slika 13, gdje se može vidjeti kako će ispisani podaci o datoteci izgledati na papiru.

Slika 13: Pregled pred ispis (Print preview)

Pritiskom na tipku Ispis otvara se prozor u kojem se odabire pisač na kojem će se obaviti ispis te podešavaju standardne opcije ispisa (Slika 14).

Slika 14: Prozor za podešavanje opcija ispisa

Za ispis je potrebno pritisnuti tipku OK (U redu), a za odustajanje od ispisa tipku Cancel (Odustani).

Dekriptiranje datoteke

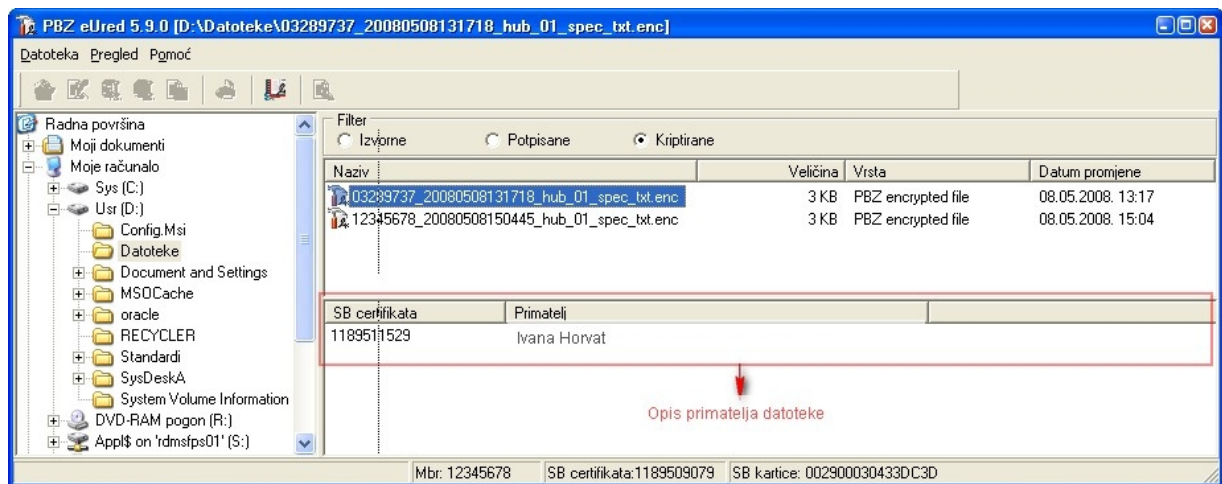
U razmjeni dokumenata između banke i korisnika koriste se samo kriptirane datoteke. Dekriptirati datoteku svojim tajnim ključem može samo onaj komu je kriptirana datoteka namijenjena. Kada korisnik kriptira datoteku, ona se kriptira ključem do kojeg može doći samo banka. Na jednak način, kada banka kriptira datoteku, do ključa kojim je ona kriptirana može doći samo korisnik kojem je namijenjena.

Time je osigurana povjerljivost svih podataka sadržanih u dokumentu (datoteci). Dekriptiranje datoteke je opcija potrebna u slučaju kada je zaprimljena kriptirana datoteka od Banke. Opcija Dekriptiranje moguća je samo kada je postavljen filter Kriptirane. Na Slika 15 prikazano je korisničko sučelje s postavljenim filterom Kriptirane. Ispod liste datoteka nalaze se podaci o primatelju datoteke za kojeg je kriptiranje napravljeno. Podaci se prikazuju nakon što se datoteka obilježi i program je analizira. Prikazuje se serijski broj certifikata primatelja te ime i prezime (naziv) primatelja.

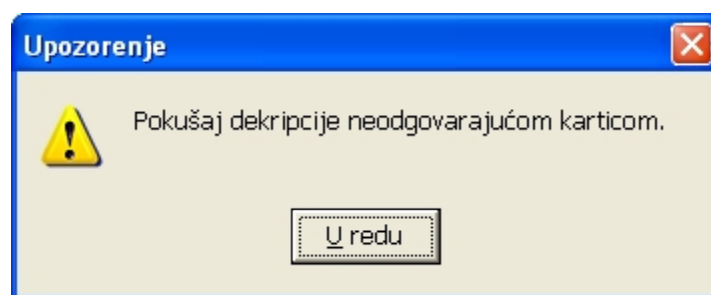
Za datoteke koje je korisnik kriptirao za slanje u banku, primatelj će biti "Ured za elektroničku komunikaciju", a za datoteke koje je kriptirala i poslala banka, primatelj će biti osoba kojoj su datoteke namijenjene.

U slučaju da korisnik kojem datoteka nije namijenjena pokuša dekriptirati datoteku, program mu dojavljuje poruku prikazanu na Slika 16.

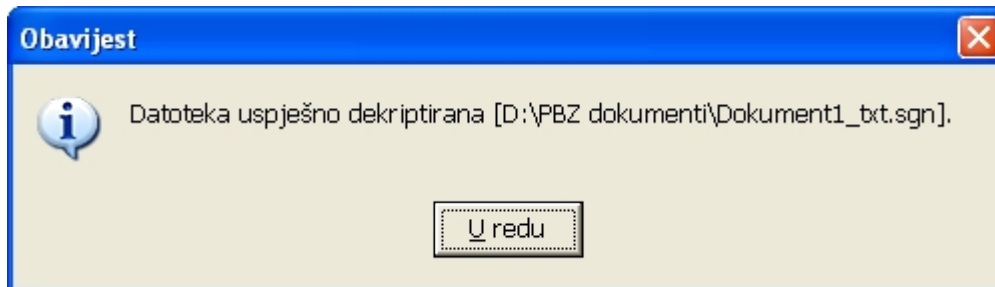
Ako korisnik kojem je datoteka namijenjena uspješno provede opciju dekripcije, na ekranu se pojavljuje poruka prikazana na Slika 17.

Slika 15: Korisničko sučelje programa s filterom Kriptiranje

Slika 16: Upozorenje o nemogućnosti dekriptiranja datoteke

Slika 17: Dojava o uspješno dekriptiranoj datoteci

U poruci je sadržan naziv datoteke nastale dekripcijom. Datoteka nastaje u istom direktoriju u kojem se nalazi i kriptirana datoteka.

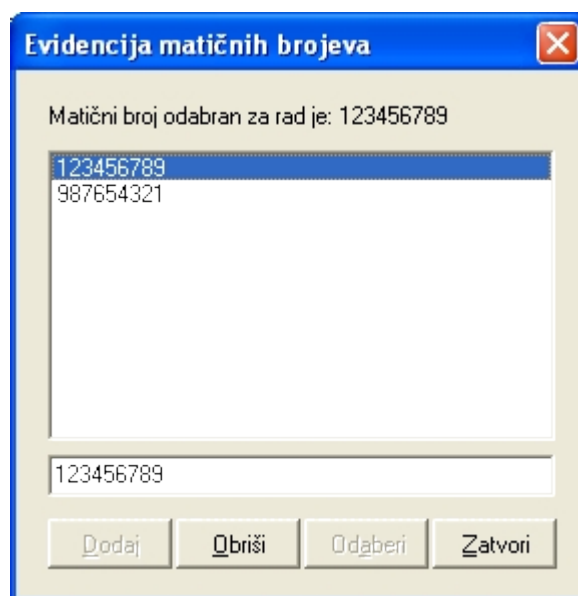
Datoteku nastalu dekriptiranjem korisnik može pronaći postavljanjem filtera Kriptirane. Označavanjem dekriptirane datoteke korisnik može u listi potpisnika provjeriti status ispravnosti potpisa datoteke. Ako je potpis ispravan, iz potpisane se datoteke može otvoriti izvorna datoteka te pohraniti na disk, a potom se njome mogu obavljati predviđeni poslovi, ovisno o vrsti dokumenta.

Matični brojevi klijenata

Matični broj klijenta se pri kriptiranju datoteka koristi kako bi banka znala u ime kojeg klijenta (pravne osobe) je korisnik isporučio datoteku. Zbog toga korisnik (koji može raditi za nekoliko klijenata) mora prije kriptiranja datoteke odabrati matični broj klijenta za kojeg radi. Korisnik može redefinirati više matičnih brojeva klijenata (opisano u poglavlju Definiranje matičnih brojeva klijenata), ali tijekom rada mora odabrati jedan s kojim će kriptirati potpisanu datoteku (opisano u poglavlju Postavljanje matičnog broja s kojim se radi).

Definiranje matičnih brojeva klijenata

Na Sliku 10 prikazan je izgled izbornika Pregled. Jedna od njegovih opcija je i Evidencija matičnih brojeva. Izvođenjem te opcije otvara se prozor kao na Sliku 18.

Slika 18: Definiranje matičnih brojeva

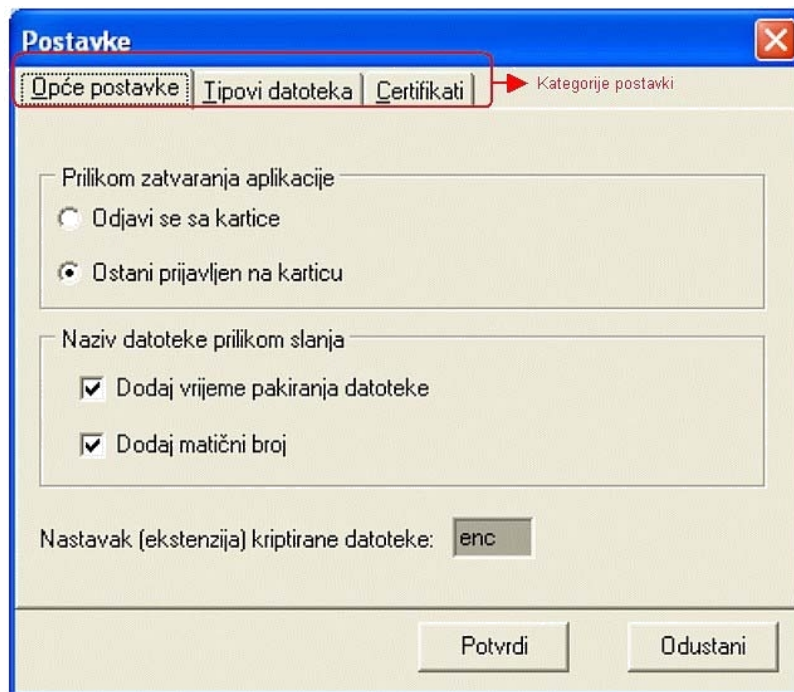
Na listi na sredini prozora prikazani su svi već definirani matični brojevi. Iznad liste se nalazi matični broj koji je trenutno odabran za rad. Ispod liste je polje u koje se unose novi matični brojevi, a u zadnjem redu su tipke s akcijama koje omogućavaju ažuriranje liste matičnih brojeva. Za dodavanje matičnog broja, broj je potrebno upisati u polje ispod liste te zatim pritisnuti tipku Dodaj. Za brisanje nekog matičnog broja s liste, broj na listi prvo treba obilježiti, a potom pritisnuti tipku Obriši. Nakon završetka ažuriranja liste matičnih brojeva, prozor se zatvara pritiskom na tipku Zatvori.

Postavljanje matičnog broja s kojim se radi

Prvi način postavljanja matičnog broja prikazuje prozor na Sliku 18. Matični se broj postavlja za rad njegovim obilježavanjem na listi i pritiskom na tipku Odaberi. Drugi, brži način je izravno postavljanje preko dinamičnog izbornika matičnih brojeva, koji je prikazan na Slika 6. Izbornik Matični broj ima kao podizbornike sve matične brojeve koji su definirani u programu. Matični broj koji je trenutno odabran za rad ispred sebe ima kvačicu. Za promjenu matičnog broja s kojim se radi na izborniku jednostavno treba odabrati željeni matični broj. Odabrani se matični broj prikazuje u drugom dijelu statusne linije.

Postavke programa

Odabirom opcije Postavke programa s izbornika Pregled, prikazanog na Slika 6, otvara se prozor prikazan na Slika 19.

Slika 19: Postavke aplikacije PBZ eUred

Postoje 3 tipa postavki: Opće postavke, Tipovi datoteka i Certifikati (Slika 19)

Opće postavke

Prilikom zatvaranja aplikacije:

Da bi korisnik mogao raditi s programom, mora biti prijavljen na karticu u čitaču. Izvlačenjem kartice iz čitača, automatski se odjavljuje.

Nakon završetka rada s programom (što ne znači nužno da će korisnik izvući svoju karticu iz čitača) korisnik može, ali i ne mora, ostati prijavljen na karticu. Ako je odabrana opcija Odjavi se s kartice, nakon završetka rada s programom napraviti će se odjava korisnika s kartice. Ako je odabrana opcija Ostani prijavljen na karticu, korisnik nakon izlaska iz programa ostaje prijavljen na karticu.

Napomena: Kada program uoči izvlačenje kartice iz čitača, prikazat će prozor kao na Slika 2 i onemogućiti daljnji rad dok se kartica ponovno ne ubaci i dok se korisnik na nju iznova ne prijavi ili se ne odabere opcija Rad bez kartice. Ako program slučajno ne uoči izvlačenje kartice, daljnji rad s programom neće biti trenutačno onemogućen, ali će program prijaviti pogrešku kada korisnik pokuša izvesti neku operaciju. U tom je slučaju potrebno ponovno pokrenuti program i ponovno se prijaviti na karticu.

Naziv datoteke prilikom slanja

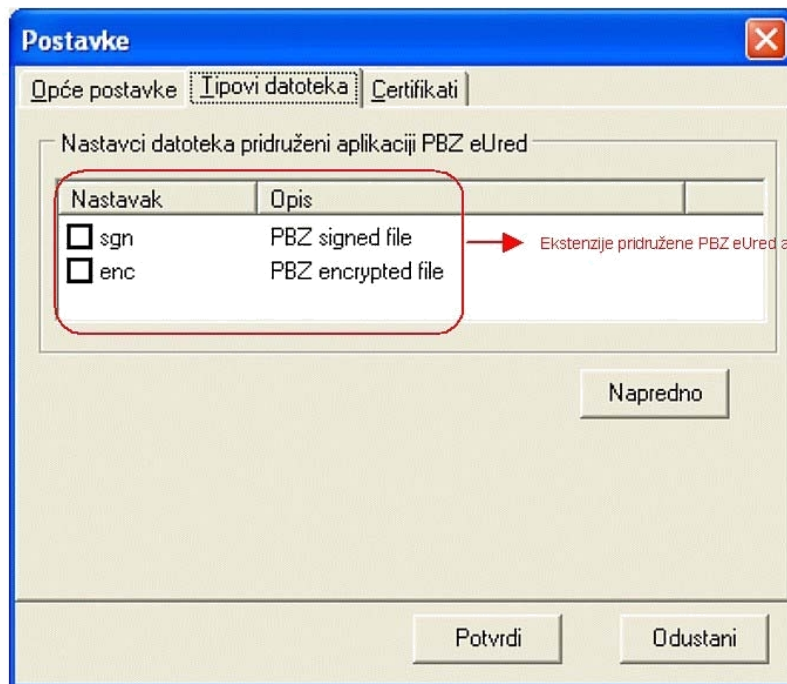
U ovom se dijelu Općih postavki programa nalaze dvije opcije koje su automatski uključene (default) prilikom instalacije PBZ eUred programa, Dodaj vrijeme pakiranja datoteke i Dodaj matični broj (Slika 19).

S uključenim navedenim postavkama naziv kriptirane datoteke sadrži i vrijeme pakiranja datoteke i odabrani matični broj (opisano u poglavlju Kriptiranje datoteke). Postoji mogućnost isključivanja

navedenih opcija te se sukladno tome mijenja i naziv kriptirane datoteke (npr. ako se isključi samo opcija Dodaj vrijeme pakiranja datoteke naziv kriptirane datoteke bit će "MatičniBroj_NazivPotpisane.enc", a ako se isključe obje opcije – i Dodaj vrijeme pakiranja datoteke i Dodaj matični broj naziv kriptirane datoteke će biti "NazivPotpisane.enc").

Tipovi datoteka

Ako u prozoru Postavke u izborniku koji se nalazi u gornjem dijelu (Slika 19, Kategorije postavki) odaberemo opciju Tipovi datoteka, otvorit će se prozor prikazan na Slika 20.

Slika 20: Definiranje ekstenzija pridruženih PBZ eUred aplikaciji

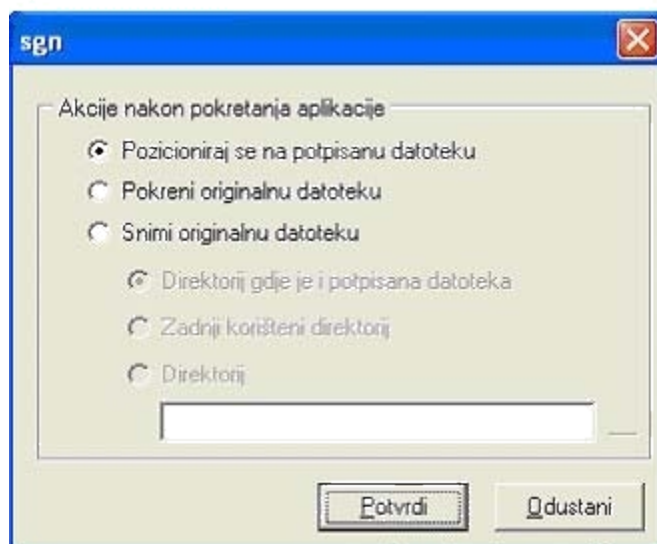
Postoje dvije vrste datoteka koje mogu biti pridružene PBZ eUred aplikaciji, sgn za potpisane datoteke i enc za kriptirane datoteke. Korisnik može već pri instalaciji PBZ eUred programa odabrati želi li navedene ekstenzije pridružiti aplikaciji (opisano u poglavlju Preduvjeti za rad s programom). Ako su ekstenzije pridružene PBZ eUred aplikaciji, korisnik datoteku sa sgn ili enc nastavkom može u PBZ eUred programu otvoriti dvostrukim klikom miša u Windows Exploreru. Kvadratić (checkbox) pokraj navedenih ekstenzija (Slika 20) pokazuje je li ekstenzija pridružena aplikaciji ili ne (kvačica označava da je ekstenzija pridružena PBZ eUred aplikaciji).

Napredne postavke

Za obje vrste datoteka možemo definirati napredne postavke. Odabir vrste datoteke za koju se žele definirati napredne postavke vrši se klikom miša na tu vrstu datoteke.

Napredne postavke za sgn datoteke

Ako smo označili sgn datoteke, pritiskom na tipku Napredno otvara se prozor prikazan na Slika 21.

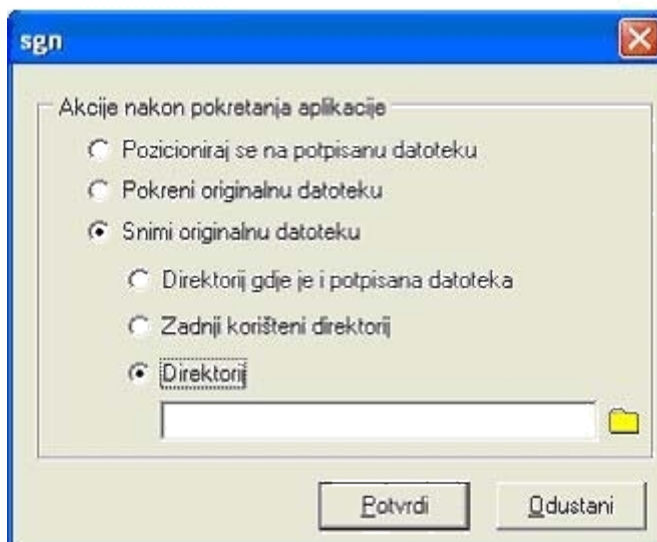

Slika 21: Definiranje naprednih postavki za sgn datoteke

Akcije nakon pokretanja aplikacije

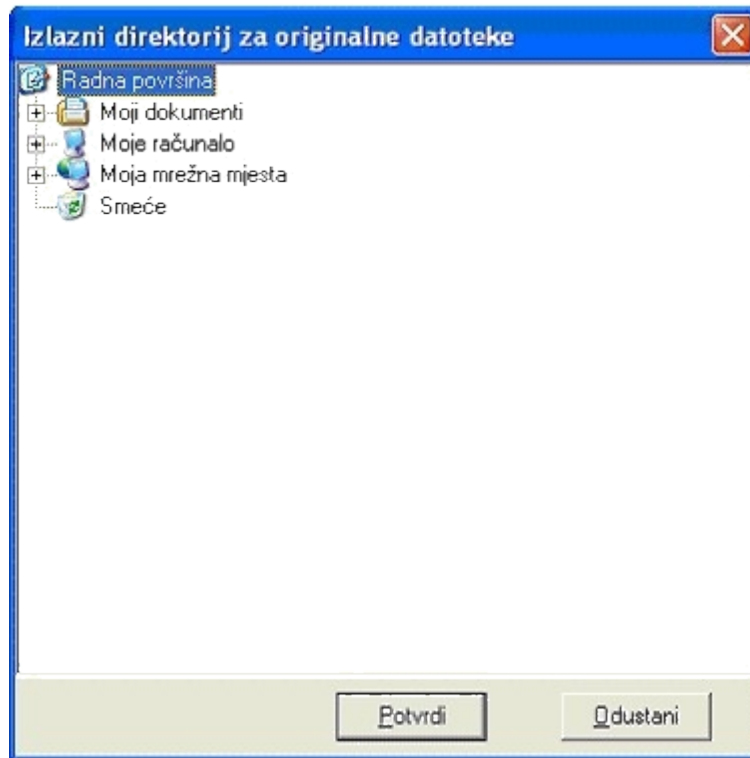
U ovom se dijelu postavki definira koja će akcija biti poduzeta nakon pokretanja programa dvostrukim klikom na sgn datoteku. Ako je odabrana opcija Pozicioniraj se na potpisanu datoteku (default), nakon pokretanja programa fokus se pozicionira na sgn datoteku kojom je pokrenuta aplikacija. Ako je odabrana opcija Pokreni originalnu datoteku, program će nakon pokretanja automatski otvoriti originalnu datoteku.

U slučaju odabira opcije Snimi originalnu datoteku program će nakon pokretanja automatski snimiti originalnu datoteku u odabrani direktorij. Moguće je odabrati opciju Direktorij gdje je i potpisana datoteka (default), Zadnji korišteni direktorij i Direktorij.

Slika 22: Definiranje naprednih postavki za sgn datoteke

Ako želimo odabrati direktorij pohrane originalnih datoteka to možemo učiniti pritiskom na žutu ikonu u obliku mape (Slika 22) čime se otvara prozor prikazan na Slika 23, ili upisati cijelu stazu do željenog direktorija u predviđeno polje (npr. d:\PBZdokumenti\originalne_datoteke).

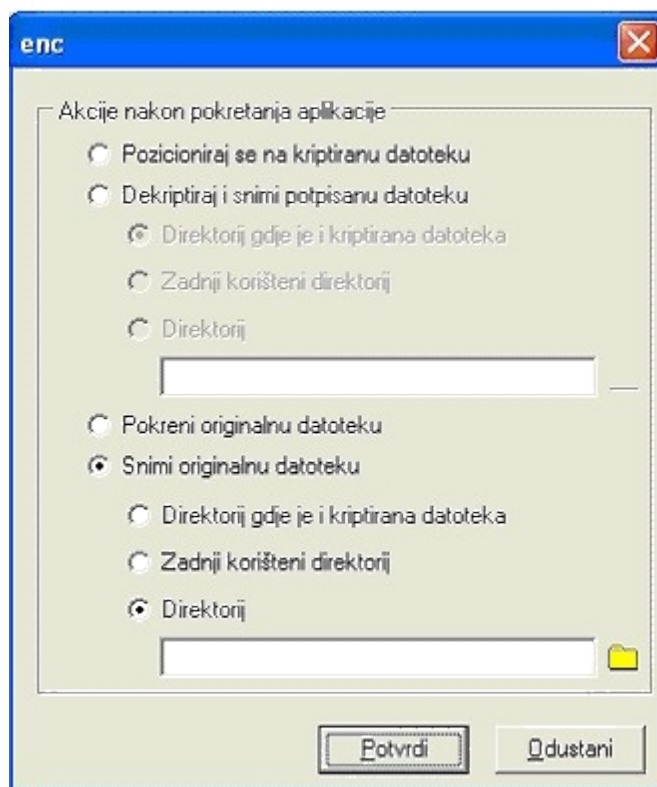

Slika 23: Odabir direktorija za pohranu originalnih datoteka

Odabir direktorija vrši se klikom miša na direktorij u koji želimo pohranjivati originalne datoteke, te pritiskom na tipku Potvrdi. Otvaranje poddirektorija u stablu se obavlja klikom miša na oznaku + pored direktorija. Ako postoje poddirektoriji, stablo će se proširiti i poddirektoriji će biti prikazani u njegovoj strukturi.

Napredne postavke za enc datoteke

Ako smo označili enc datoteke, pritiskom na tipku Napredno (Slika 20) otvara se prozor prikazan na Slika 24.

Slika 24: Definiranje naprednih postavki za enc datoteke

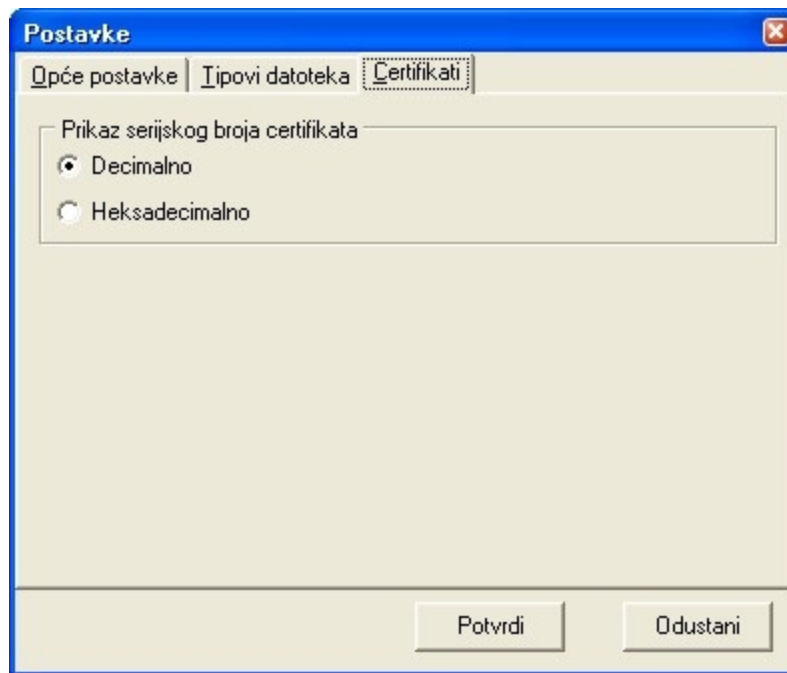
Akcije nakon pokretanja aplikacije

U ovom se dijelu postavki definira koja će akcija biti poduzeta nakon pokretanja programa dvostrukim klikom na enc datoteku. Ako je odabrana opcija Pozicioniraj se na kriptiranu datoteku, nakon pokretanja programa fokus se pozicionira na enc datoteku kojom je pokrenuta aplikacija. Ako je odabrana opcija Dekriptiraj i snimi potpisanu datoteku, program će nakon pokretanja pokušati dekriptirati datoteku te u slučaju uspješnog dekriptiranja pohraniti potpisanu datoteku u odabrani direktorij. Postupak odabira direktorija za pohranu potpisanih datoteka je isti kao i opisani postupak odabira direktorija za pohranu originalnih datoteka.

Opcije Pokreni originalnu datoteku i Snimi originalnu datoteku jednake su opcijama opisanima za sgn datoteke.

Certifikati

Pritiskom na opciju Certifikati u prozoru Postavke (Slika 19), otvara se prozor prikazan na Slika 25.

Slika 25: Odabir direktorija s certifikatima te načina prikaza serijskog broja certifikata

U prozoru "Certifikati" korisnik može odabrati način prikaza certifikata (Decimalno ili Heksadecimalno) u aplikaciji. Zadana vrijednost (default) je decimalni prikaz.